

DOSSIER

L'interès de reflexionar sobre La Generació Freda

Antoni Brey

Un fet que habitualment em provoca sorpresa és la diversitat d'opinions que apareixen davant qualsevol realitat, per concreta que aquesta sigui. El mateix esdeveniment és vist per algunes persones gairebé blanc i per altres completament negre. El cas protagonitzat per Carod Rovira, ben recent, n'és un exemple clar.

Si admetem que la realitat és única, la multiplicitat d'opinions i punts de vista significa, o bé que aquesta realitat és tan complexa i polièdrica que permet ser observada des de diferents direccions, o bé que la ment de les persones la manipula i la combina amb el bagatge de cada cervell per construir imatges internes completament subjectives.

La publicació de La Generació Freda m'ha permès observar novament la formació d'aquesta varietat de punts de vista, especialment entre aquells que en formarien part, és a dir, els catalans entre trenta i quaranta-i-pocs anys d'edat: alguns lectors s'hi senten plenament identificats i fins i tot em confessen haver reflexionat sobre el tema amb la intenció d'arribar a concretar-ho en forma de llibre (m'he avançat, espero que em sabran disculpar) i altres ho consideren tot plegat una simplificació excessiva dins la qual no s'hi veuen reflectits. Aquest fet s'explica justament per les dues raons anteriors: el tema tractat en el llibre és un assumpte complex, extens i polièdric que, a més, tothom interpreta i modela segons la seva trajectòria personal.

Certament, un llibret de tot just cent pàgines no pot recollir, ni ho pretén, la diversitat d'un col·lectiu format per un milió de catalans. I també és ben cert que tothom ha viscut l'evolució de la societat catalana durant els darrers vint-i-cinc anys a la seva manera. És possible doncs vincular tanta diversitat? Establir l'existència d'una generació no és un pas evident:

Tot i que és un concepte força intuïtiu, no és senzill definir amb precisió el terme "generació". Utilitzar únicament la variable temporal per delimitar un conjunt de persones no els atorga, d'entrada, cap característica social comuna que els pugui diferenciar de la resta de la població. La contemporaneïtat cronològica en un interval de temps de deu o quinze anys no és suficient per formar una generació. S'haurien de buscar factors de lligam que tinguessin a veure amb la producció social dels individus, és a dir, determinar el conjunt de circumstàncies històriques diferenciades i les condicions comunes d'existència que, amb el temps, conformen perfils socials similars.

Doncs bé, la Generació Freda és la porció de la població catalana actual que va tenir una setmana de vacances d'escola amb motiu de la mort de Franco. Aquells que són massa joves per haver estat hippies i massa vells per ser okupes (aquesta afirmació també es podria reformular, amb una mica d'imaginació i poca exigència de rigor, com "aquells que no han tingut l'ocasió de viure durant la seva joventut en una experiència tipus comuna". L'individualisme és, de fet, un tret característic del col·lectiu). La seva forma de ser i la seva influència en el conjunt del país constitueixen el tema de l'assaig.

Però, quin interès té reflexionar sobre l'existència de la GF? L'exhaustiu estudi dirigit pel Manuel Castells i l'Imma Tobella, La Societat Xarxa a Catalunya (UOC

juliol 2002, Informe consultable a: <http://www.uoc.edu/in3/pic>), estableix una línia de divisió clarament significativa per molts del reptes de futur que pot tenir al davant un país com Catalunya:

La població catalana actual es caracteritza per un fort arrelament territorial i per una considerable diversificació en nivells culturals i educatius segons grups d'edat. Per captar aquesta diferenciació interna hem dividit la població entrevistada (per tant, només la població més gran de 15 anys) en dos grans grups, que hem anomenat "la Jove Catalunya" i "la Vella Catalunya", amb tot el respecte pels integrants de cada grup. Hem definit la Jove Catalunya comptabilitzant els qui van entrar en l'ensenyament primari (primer d'EGB) el 1980, primer any de vigència de l'Estatut d'Autonomia, que marca l'emergència institucional i cultural de Catalunya en democràcia. Són, per tant, les persones nascudes (a qualsevol lloc, naturalment, no pas solament a Catalunya) després de 1973.

Com es va encarregar de fer notar l'Antoni Farrés a la presentació del llibre, la GF és la frontissa entre la Catalunya Vella i la Catalunya Nova, i en molts aspectes se l'ha de considerar una generació clau:

Des del punt de vista demogràfic aquest grup és significatiu per diversos aspectes. En primer lloc, i tal i com s'ha comentat, forma part de la franja més ampla de la piràmide demogràfica actual, l'aproximadament milió de persones entre 30 i 40 anys d'edat. En segon lloc, es tracta d'individus familiaritzats amb els aspectes tecnològics més innovadors de societat

actual, posem p. ex. els primers a tenir accés generalitzat a la informàtica com a eina habitual de treball. En tercer lloc, la seva edat actual representa una conjuntura vital molt favorable per tal d'encarar el relleu en els centres de decisió de la societat, ocupats encara per la generació que va liderar la Transició. Per tots aquests motius se'ls hauria de considerar una generació clau, el conjunt de persones amb més projecció en un moment històric determinat o, en altres termes, la generació amb més possibilitats d'ocupar els llocs de responsabilitat en els propers anys.

Però la qüestió de fons de l'assaig és una altra, que va més enllà del pur interès sociològic per definir el col·lectiu: es tracta d'una generació clau en un moment clau? Segurament, cada generació ha tingut la tendència a pensar que el seu instant històric era singular. Des d'aquells habitants de l'edat mitjana permanentment convençuts de l'arribada imminent de la fi del món (un esdeveniment que hauria estat ben singular, sense cap mena de dubte) fins a les èpoques més actuals quan, i només per posar un exemple, Ortega i Gasset en "La Rebelión de las Masas" defensava amb rotunditat l'excepcionalitat de l'entreguerra europea com a període de transformació de la societat. Ni el món s'ha acabat, ni el 1930, vist des d'ara, sembla un moment d'evolució tan decisiu.

Per tant, per valorar adequadament els temps actuals i establir el seu grau de significació històrica o el de la GF, també fóra assenyat esperar uns anys. Però aquella divisió entre la Vella Catalunya i la Jove Catalunya sí que posa de manifest un canvi radical que ja és ben palpable en la nostra societat, un canvi a dos nivells fonamentals:

En primer lloc és ben evident la transformació que ha sofert un aspecte tan bàsic per a qualsevol persona com és la seva percepció del món que l'envolta. Les fron-

teres, de qualsevol mena, que marquen límits a l'individu (físiques, culturals, de coneixement) s'han eixamplat d'una manera tan extraordinària que, en la pràctica, ha significat el trencament amb la concepció tradicional del nostre lloc dins la societat i la natura.

El segon nivell és el que ha d'afrontar el conjunt de la societat com a país. Una imatge adequada per entendre la dinàmica del canvi a aquesta escala, consisteix en comparar l'evolució d'un país amb una partida de cartes. En determinats moments de la història, i per factors molt diversos (revolucions tecnològiques, canvis naturals, invasions, etc), s'inicien noves partides que representen un grapat de oportunitats però també un munt de reptes. Potser durant els darrers anys, ens agradi o no, ha començat una partida nova per a Catalunya i els que l'han de jugar són, sobretot, el membres de la GF.

